

Franckesche Stiftungen zu Halle

**Ivsti Henningii Boehmeri, Icti, Potent. Regi Borvss. A Consil.
Int. Regim. Dvcat. Magdeb. Cancell. Director. Reg. Frideric.
Eivsdemqve Prof. Ivrr. ...**

Böhmer, Justus Henning

Halae Magdebvrgicae, MDCCLXXIII.

VD18 12136018

Cap. IX. De Iure Imperantium Exigendi A Subditis Subsidia.

Nutzungsbedingungen

Die Digitalisate des Francke-Portals sind urheberrechtlich geschützt. Sie dürfen für wissenschaftliche und private Zwecke heruntergeladen und ausgedruckt werden. Vorhandene Herkunftsbezeichnungen dürfen dabei nicht entfernt werden.

Eine kommerzielle oder institutionelle Nutzung oder Veröffentlichung dieser Inhalte ist ohne vorheriges schriftliches Einverständnis des Studienzentrums August Hermann Francke der Franckeschen Stiftungen nicht gestattet, das ggf. auf weitere Institutionen als Rechteinhaber verweist. Für die Veröffentlichung der Digitalisate können gemäß der Gebührenordnung der Franckeschen Stiftungen Entgelte erhoben werden.

Zur Erteilung einer Veröffentlichungsgenehmigung wenden Sie sich bitte an die Leiterin des Studienzentrums, Frau Dr. Britta Klosterberg, Franckeplatz 1, Haus 22-24, 06110 Halle (studienzentrum@francke-halle.de)

Terms of use

All digital documents of the Francke-Portal are protected by copyright. They may be downloaded and printed only for non-commercial educational, research and private purposes. Attached provenance marks may not be removed.

Commercial or institutional use or publication of these digital documents in printed or digital form is not allowed without obtaining prior written permission by the Study Center August Hermann Francke of the Francke Foundations which can refer to other institutions as right holders. If digital documents are published, the Study Center is entitled to charge a fee in accordance with the scale of charges of the Francke Foundations.

For reproduction requests and permissions, please contact the head of the Study Center, Frau Dr. Britta Klosterberg, Franckeplatz 1, Haus 22-24, 06110 Halle (studienzentrum@francke-halle.de)

urn:nbn:de:gbv:ha33-1-202771

probabiliter sufficere possit ad libidinem reprimendam subditorum.

§. XXVIII. Et denique cum malitia delinquentis crescat ex *intentione* eiusdem, ante omnia ad hanc respiciendum esse ius naturæ iubet, cum ob infirmitatem hominum *culpa p*) excusationem quandam mereatur.

CAP. IX.

DE IVRE IMPERANTIVM EXIGENDI
A SVBDITIS SVBSIDIA.

§. I.

Societates & collegia quæcunque carere non possunt bonis & redditibus, præsertim cum onera, & sæpe longe maiora, ac quidem singula, *q*) ferre debeant.

§. II.

quæ maxime hisce fontibus aduersatur. Sic delicta ex avaritia fluentia multa essent luenda, &c. ex ambitione vero, infamia aliaque ambitiosis contraria pœna, & ita porro. Quodli enim avaris pœnam ambitioni contrariam imposueris, parum effeceris.

p) Culpa facillime cadit in hominem, unde dolus potissimum coercendus, & inde quoque est, quod animus distinguat delicta. Non tantum autem is delinquere videtur, qui *consilium directum* delinquendi habuit, sed etiam qui *indirectum*, seu qui illud maxime voluit, ex quo sciuit delictum hoc vel illud necessario secuturum esse.

q) Si singuli bona non habent aut redditus, vel *mendicando* possunt suam sustentare vitam. At societates civiles

§. II. Ex quo etiam est, quod cuilibet collegio probato permissum sit, habere arcam communem, & constituere administratorem, *r*) qui redditus collegii administret.

§. III. Et qui in societatem aliquam se conferunt tanquam *membra*, ad conseruationem istius societatis obstringuntur, vt necessaria conferant subsidia, & onera subeant. *s*)

§. IV. Societates *ciuiles* grauioribus ex causis adhuc indigent variis subsidiis, quo grauiiores expensæ sunt faciendæ in administrationem & defensionem Reipublicæ. *t*)

§. V.

uiles in republica, quæ grauissima habent onera, habere necessario debent, vnde hæc ferant. Quo intuitu *neruum reipublicæ* in tributis consistere ait *VLPIANVS* in *l. 1. §. 20. de quest.* Loquor autem de collegiis *ciuilibus*, in quibus proat finis præstitutus maiores sumtus requirit, eo pinguioribus quoque redditus habere debet.

r) Probat hoc *ICtus* in *l. 1. D. si vniuers. nom.* Idem in ecclesiis obseruatur, quarum singulæ sua propria bona & redditus habent. Antequam olim approbatæ essent, integrum illis non erat, bona aut redditus possidere. Vnde *ius constituendi administratores bonorum* proprie ad ecclesias spectat.

s) Hæc conclusio etiam naturalis est, cum, qui vult finem, velle etiam debeat media ad finem facientia. Qui se collegio adiungit, pro *conseruatione* eius quouis modo laborare, nec tantum commodum quærere, sed etiam onera ferre debet, cum naturale sit, apud eum esse incommoda, qui commoda quærunt. Sic quando ecclesiæ sunt reficiendæ, parochiani ex hoc principio adstringuntur, vt sumtus refectionis ferant.

t) Vere admodum *TACITVS* *lib. 4. histor.* Nec quies
Bæbmeri I. P. vius. Mm gen.

§. V. Vtrobique itaque collegii membra obligantur ad præstanda subsidia, sed inæquali iure; in *æquali* societate quidem *ex præcedente pacto*; in inæquali *ex imperio*, u) cum penes

genium sine armis, nec arma sine stipendiis, neque stipendia sine tributis haberi queunt. Verum expensarum non vna ubique & eadem ratio est. Alicubi minora, alicubi maiora subsidia requiruntur, cuius ratio potissimum est petenda ex *ratione administrandi rempublicam*. Quod bonus paterfamilias in privato domo, id Princeps in Republica; uterque modum in expensis faciendis seruare studet, vel ad minimum studere debet. Sed paterfamilias largiter viuens eodem modo bona dissipat, sicut Rex profusus bona subditorum. Cum tamen tributa & vectigalia deberent esse *patrimonium imperii*, ut ait FLORVS lib. III. c. 13. n. 4. quia his demum *respublica sustinetur*, & ita non facile diminuenda, uti Senatus censuit contra Neronem apud TACITVM lib. XIII. *annal.* c. 51.

- u) In collegiis subsidia per modum pacti conferuntur; sed in *republica* per modum imperii. Utut enim imperantes aliquando leniori via vtantur, & per preces collectas exigere videantur, constat tamen, preces imperantium magis esse *imperia*, & ita tales collectæ precibus imperata non amittunt naturam suam. Principes boni se accommodant ad naturam subditorum, qui sponte agunt, quæ precibus exiguntur, inuiti autem, quæ per imperium. Multa huius generis habet КЛОСК. *de contribut.* c. 1. Loquor de imperantibus proprie dictis, & independentibus. Reges Germanorum, qui suadendi magis quam imperandi autoritate pollebant, nihil iure imperii exigere poterant. Mos est, inquit TACITVS *de mor. German.*, ciuitatibus *ultra & viris* conferre principibus vel armentorum vel frugum, quod pro honore acceptum etiam necessitatibus subuenit.

*) Obl.

nes Imperantem sit, exigere subsidia ciuilia a subditis. *)

§. VI. Neque itaque hoc ius exigendi subsidia ciuilia imperanti præcise adscribendum propter *dominium* aliquod *eminens*, x) cum alio ex fundamento eius ratio satis constet.

§. VII. Præterea nec inferior magistratus *iure suo* imperare potest subsidia, si vel maxime iuris-

*) Obligantur itaque subditi tanquam membra imperii ciuilis, præsertim quia sumtus fiunt in communi salutem reipublicæ, h. e. *pro pace & tranquillitate seruanda*, vt scil. quilibet subditorum possit secure frui tranquillitate, patrimonii sui comoda pacifice percipere, neque vim aut depredationem ab hostibus metuere, in quo singulorum insignis consistit utilitas. Et cum hæc *publica tutela* pro omnibus suscipiatur, æquum quoque est, vt ab omnibus subsidia necessaria huc facientia conferantur. Collineat huc IUSTINIANVS in Nou. 16. aiens: *Non aliter conseruare licet rempublicam, nisi præstationes importentur in publicum, ex quibus & militares nutriuntur copie, vt resistatur hostibus, ac per agros & vrbes agantur excubie, perfruuntur item reliqui ordines attributis sibi salariis, reparantur quoque muri & vrbes, denique omnia alia proueniunt, quæ communem subditorum utilitatem concernunt.*

x) Non dico, quod non possit inde ratio aliqua peti, sed id tantum assero, inde *unicum* fundamentum petendum non esse. In collegiis æqualibus non datur *dominium eminens*, & tamen obligatio singulorum adest ad subsidia collegio præstanda; & deinde, prout supra id explicuimus, magis hoc *dominium* videtur respicere ad *casum* aliquem *necessitatis summæ*. Atq. subsidia sunt *necessitates ordinariae & quotidianæ*.

M m 2

y) Iu.

iurisdictionem omnem habeat, y) nisi consentiant subditi, vel ex imperantis indultu *expresso* vel *tacito* eidem certæ præstationes debeantur.

§. VIII. Vtrum autem consensus plurium sufficiat, an vero vel singuli consentire debeant, ex *causa*, propter quam subsidia præstanda, statuendum est, z) quæ si commune bonum respi-

y) Iurisdictioni, quam magistratus habet, non cohæret *ius indicendi tributa*, quæ *vi imperii summi* indicuntur. Iurisdic-tio enim suis inclusa est limitibus, & magistratus subalterni nullum aliud ius exercent, nisi quod iis commissum. Quodsi tamen expensæ faciendæ immincant, pro ciuitatis peculiari sustentatione, ciues consentire debent, & sic sunt *collectæ conuentionales*. Equidem plures sunt ciuitates municipales, vbi certa subsidia sunt præstanda, sed illa debentur vel ex antiqua imperantis concessione, vel olim a magistratu indicta sunt, propter concessam *generalem administrationem ciuitatis*, quæ cum sumtus requirant, tacite quoque concessum videtur, vt tales præstationes exigere possint. Similiter & præsides prouinciæ tributa exigunt ex *generali commissione prouincia*, sed vt non *suo*, sed *imperantis nomine* ea exigant. Ægypti præfectum Tiberius grauius increpauit, quod grauiora tributa, quam iussus esset, exegisset, *aiens, tonderi oues meas, non deglubi volo*, SVETON. in Tiber. c. 32.

z) Nota est distinctio inter collectas *voluntarias* & *necessarias*, quæ tunc satis fundata est, vbi ex consensu collegii, & non per *modum imperii* indicuntur collectæ. *Necessariæ* sunt, sine quibus non potest salus communis obtineri. *Voluntariæ*, quæ non præcise necessariæ sunt, v. c. si ciuitas principi *die natali* vel *honoris cau-*

sa

respiciat, sine quo ciuitas commode subsistere nequit, vel maiora vota sufficiunt, alias singuli consentire debent.

§. IX. Tempore *necessitatis extremae a)* tamen etiam magistratui inferiori hoc ius non esset denegandum.

§. X. Sic etiam *ius subcollectandi b)* seu collectas ab Imperante indictas inter ciues distribuendi

sa vellet offerre munus aliquod, vbi singulos consentire debere existimarem, si prorsus ex libera voluntate hoc munus facere vellent. Huc referunt *den Willkomscharz*, vti vulgo vocant, quæ collecta vnanimi ciuium consensu decernenda est. CHRISTOPH. WINTZLER *de collect. cef. 4. n. 1.* Sic aurum coronarium olim erat voluntarium munus, & inde in *l. 1. C. Theod. de auro coron.* IULIANVS sancit: *aurum coronarium munus est voluntatis &c.* ex quo porro inferunt imperatores in *l. vn. C. de aur. coron. ad collationem auri coronarii* neminem absque consuetudine esse cogendum.

a) Ponamus ciuitatem obsidione cinctam esse, Principe absente; magistratus oppidani officium erit, ciuitatem in obsequio sui principis retinere, & cum hoc aliter fieri non possit, quam per subsidia, hæc quoque exigere tunc licitum erit, quod tamen magis sit ex *presumpta voluntate* & concessione imperantis. ZIEGL. *de iur. mai. lib. 2. c. 1. §. 19.*

b) Suppono casum, si certa pecuniæ summa ciuitati sit imperata. Qualis autem *proportio* in distribuendis collectis sit seruanda, id vel ex Principis committentis voluntate dependet, vel ex singulorum subditorum patrimonio & redditibus, æstimandum: Qui plus possidet, eo maiorem etiam vtilitatem ex publica tranquillitate percipit, & sic merito plus conferre debet.

M m 3

Cete.

buendi seruata æqualitate, illasque exigendi ex commissione imperantis, subalterno magistratui competere potest.

§. XI. Dependet quoque ex imperantis arbitrio *determinatio subsidiorum ciuiliū*, & quantitas, quatenus vtrique saluti reipublicæ expedire videatur. c)

§. XII.

Ceterum qui se grauatos in subcollectando sentiunt, recurrere possunt ad imperantem, cum ita magistratus limites officii sui exceßerit.

c) Dantur scil. varia genera tributorum, quædam *rebus* imponuntur, quædam *personis*, quædam sunt *mixti generis*. Prout itaque expedit, ita potest vel *rebus*, vel *personis* indicere tributum. Quanta subsidia sufficiant, optimus itidem est arbiter, quippe cui summa rerum commissa est, & huius æstimationem optime omnium scire debet. Merito tamen omnia ita prouidenda, ut ratio quæstum & necessitas erogationum inter se congruant. TACIT. lib. XIII. annal. c. 50. Legem hanc egregie obseruauit Valens, de quo AMMIANVS MARCELL. lib. XXX. c. 30: *prouinciarum æquissimus tutor, quarum singulas ut propriam domum custodiebat indennes, tributorum onera studio quodam molliens singulari, nulla vestigalium admittens augmenta, in adferendis reliquorum debitis non molestus. Eodem modo Rex Romanorum Seruius belli pacisque munia non viri- tim, ut ante, sed pro habitu pecuniarum ordinabat, ut* VIVS lib. I. c. 42; quo factum, ut in dires a pauperibus onera inclinata fuerint, ut idem demonstrat c. 43. quod ante populo promiserat. Iustum autem, ait, & reipublice utile hoc ipsum existimo, ut qui multa possident, multa conferant; qui vero reuibus sunt facultatibus, pauca. DION. HALICARNASS. lib. VIII.

d) Ratio

§. XII. Neque regulariter adstringitur ad *consensum suorum subditorum d)* in imponendis collectis, nisi lege fundamentali aliter prouisum, vel ratio Reipublicæ aliud postulat.

§. XIII. Imperari possunt hæc subsidia omnibus, qui vel in territorio degunt, vel saltem bona ibidem habent, cum etiam *extranei* bona ibidem possidentes fruantur securitate reipublicæ.

§. XIV. Neque itaque ab hisce ciuilibus subsidii quisquam se immunem præstare potest, nisi vel plane subsidia talia præstare non possit, *e)* vel ex speciali gratia principis immunitatem obtinuerit.

§. XV.

d) Ratio regulæ euidens est, quia ex iure imperii quicquid facit Princeps, suo iure facit; quod autem suo iure facit, approbatione ciuium non indiget. Ratio exceptionum etiam euidens est, quia etiam imperans legibus fundamentalibus adstringitur. Hinc in multis locis status provinciales consentire debent in impositionem collectarum. Penes antiquos Germanos ex ratione reipublicæ *peti*, non *imperari* poterant collectæ. In imperio nostro collectæ ab Imperatore per modum imperii non amplius indicuntur, sed *mutuo statuum pacto & consensu* determinantur. Ex quo facile constat, quid dicendum sit de vulgata quæstione, an vota maiora hic sufficiant, an singulorum consensus requiratur? de quo iudicandum secundum ea quæ dicta sunt ad §. VIII.

e) Pauperes itaque per se immunes sunt. Ultra posse nemo obligatur. Bene Ictus in l. 4. §. 2. de muner. & hon. Inopes onera patrimonii ipsa non habendi necessitate

§. XV. Et cum nimia immunitatis concessio cæteros per consequentiam grauet, illa absque *gravi causa & evidenti reipublicæ utilitate* non concedenda. f)

§. XVI.

stare non sustinent. Inde quilibet obligatus est ad professionem suarum facultatum, & redituum annuorum. Cæteri omnes cum sint eiusdem conditionis, eadem quoque onera subire debent, cum ratio æqualis inter subditos postulet, vt omnes æqualia ferant onera.

f) Quibus immunitas concedi debeat, determinat Imperans, neque enim iure naturæ quædam personæ ipso iure exemptæ sunt. De sacerdotibus forsan hoc dicendum foret, si illud, quod apud omnes gentes peræque obseruatur, ex iuris naturæ dictamine peruenirer. Nam pleræque gentes hunc sacerdotibus suis præstant honorem, vt eos a quibuscunque oneribus publicis immunes reddant. Druides olim tributa vna cum reliquis non pendebant, militia vacationem omniumque rerum habebant immunitatem; CAESAR de bello gall. lib. VI. c. 14. n. 1. Eodem modo Artaxerxes ex more vniuersali ita rescribit: vobis quoque norum facimus de vniuersis sacerdotibus, & Levitis, & cantoribus, & ianitoribus, nathineis & ministris domus Dei huius, vt vectigal & tributum & annonas non habeatis potestatem imponendi super eos, Esdr. VII, 24. Iosephus, vtut omnem terram tempore famis a subditis redimeret, tamen a sacerdotum prædiis abstinuisset legitur, Gen. XLVII, 22. Ægypti sacerdotes enim maxima immunitate gaudebant, DIOD. SICVL. lib. I. c. 73. quod etiam de Romanorum sacerdotibus constat, vid. §. seq. Imperatores Christiani Iudæorum sacerdotibus immunitates, quibus clerici fruebantur, indulgebant l. 13. l. 15. C. Theod. de Iudæis. Et infinitum foret, omnium populorum scita circa immunitatem sacerdotum referre,

§. XVI. Non prodest tamen talis immunitas tempore *necessitatis extremæ*, g) sed interim *suspenditur*, licet non plane tollatur.

§. XVII. Modus in determinatione subsidiorum desumendus ex *publica inopia & gravitate expensarum* in utilitatem reipublicæ faciendarum. Quicquid ultra Princeps in solam suam avaritiam extorquet, in eo officii limites transgreditur, & contra ius naturæ peccat. b)

§. XVIII.

ferre. Neutiquam tamen ex communi gentium more hæc immunitas iuri gentium aut naturæ adscribenda est, sed vnice *venerationi & deuotioni*, quam erga sacerdotes, vtpote ministros Dei, habuere. Cum enim adhuc subditi sint, paceque publica fruantur, iure naturæ quoque oneribus reipublicæ ferendis obnoxii sunt. Omnis itaque immunitas eorum est ex lege mere civili.

g) Sacerdotes, vtut apud plerasque gentes immunes sint, tempore belli tamen non excusantur. Sic *ultimam pensionem pecuniæ collatæ in bellum Macedonicum* perfolui placuerat priuatis. Igitur Q. Fabio Labeoni & L. Aurelio Quæstoribus urbanis visum est, ab omnibus Pontificibus hanc pecuniam exigi, melius commodiusque esse, quod *stipendium hoc toto bello non contulissent*, quam a reliquis ciuibus, quorum iam magna pars idonea esse desisset. Itaque *magnum certamen cum omnibus sacerdotibus fuit quæstoribus urbanis*, cum hi antiqua sua & sacrosancta priuilegia vel immunitates allegarent, Quæstores ex aduerso necessitatem vrgerent. Ergo Tribunos pl. appellarunt. Tribuni pronunciarunt, sacerdotes *necquicquam appellasse, omniumque annorum, per quos non dederant, exactum est.*

LIVIVS lib. XIII. c. 28.

b) Sunt hic duæ distinguendæ quæstiones, (1.) an subditi

M m 5

Prin.

§. XVIII. Quicquid autem imperans respectu subsidiorum ciuiliū subditis imperat, ad hoc eosdem recte *cogit & imperio suo i)* coërcet.

§. XIX. Similiter ab aduenis, & iter publicum per territorium facere volentibus recte subsidium aliquod exigit, tum respectu expensarum in itinera publica faciendarum, tum respectu *securitatis & libertatis commerciorum. k)*

§. XX.

Principi possint resistere iniuste extorquenti tributa, quod nego, vti ex infra dicendis apparebit, (2.) vtrum Princeps iuste agat, si minus necessaria subsidia extorqueat, id quod nego etiam, quia boni pastoris est tondere pecus, non deglabere. In statu turbido rei Romanæ, vbi bellis ciuilibus respublica lacerata erat, acerbissime imperata pecunia exigebantur. Multa præterea generatim ad auaritiā excogitabantur. In capita singulorum seruorum ac liberorum tributum imponebatur &c. CAESAR lib. III. de bell. ciu. c. 32. Sed cogitandum est, talia inter publicas calamitates, vbi respublica Romana in interitum suum ruere videbatur, contigisse, vbi magis per vim, quam iure agebatur, atque ita regulæ nullæ huius doctrinæ admitti poterant. Grauiissime & simul pro more egregie de hoc argumento philosophatur FÖRSTNER ad Tacit. lib. 4. circa f. p. m. 441. vbi simul cautiones optimas adfert.

j) Imperantur enim vi imperii, & subditi ad subsidia ciuilia obligantur ex subiectionis vinculo. Ergo coactio hic haud excludenda est. Interim certum est precibus sæpe plus obtineri, quam imperio, quod probat LIVIUS lib. IV. c. 6.

k) Quod notandum contra eos, qui vestigal iniustum esse

§. XX. Præterea ad ostendendum dominium vel *imperium in mare vel littora*, quod iuri naturæ haud repugnat, non iniquum est, 1) si imperans nauigantibus quoque vectigal imponit.

§. XXI. Quæ res autem vectigalibus esse debeant obnoxia, & qua pœna afficiendi defraudantes vectigal, ex imperantis determinatione pendet, neque hac in doctrinâ explicari m) potest.

§. XXII. Quodsi viatores damnum in *via publica* passi sunt, multi imperantem obligatum

esse contendere satagunt, quod transeantibus imponitur. His quippe etiam utilitas singularis in eo quaritur, quod secure commercia agere possint per aliorum territoria, & sic merito ad conseruandam illam securitatem, quæ sumtus requirit, aliquid contribuere debent.

n) ZIEGL. de iur. mar. lib. 2. cap. 7. §. 13. ex hoc æquitatem vectigalis maritimi deducit. Postquam enim imperiam in certam maris portionem sibi asseruerant imperantes, iure suo quoque in signum imperii aliquid exigunt. Sed etiam præterea ratio antea adducta hic quoque occurrit, quæ proinde hic non separanda.

m) In hac doctrina tantum illa duo explicari merentur: 1) quod habeat *Ius determinandi collectas*, 2) *Ius puniendi eos*, qui vectigal non solvunt, & quidem si extranei sunt, naturale est medium cogendi & coercendi *detentio corporis & bonorum*. Neque ita extraneis infertur iniuria, qui quamdiu commorantur in territorio alterius imperantis, eius legibus subiecti sunt. Si subditi sunt, pœnis alijs ordinarijs subiecti possunt.

n) Da-

tum esse volunt ad eius refusionem, si vectigal percepit. Verum id ex *ratione damni perpeffi & causa vectigalium solutorum n)* iudicandum.

§. XXIV. Quodsi *damnum culpa* ipsius *viatoris* contigit, *o)* sibi, non alii imputare hoc debet.

§. XXV. Si vero *casu fortuito* ex viarum corruptione vel deprædationibus *damnum* datum, tunc, si quidem vectigal soluit *ob securitatem viarum*, vel ob *viarum reparationem*, sine dubio *damnum* ipsi ab Imperante refundendum. *p)*

§. XXVI. Quodsi vectigal ob commerciorum libertatem & securitatem solutum sit, idem videtur dicendum. *q)*

CAP.

- n)* *Damnum* ordinarie is, cui illatum est, ferre debet, non alius, nisi sit, quod alii imputari quid possit, veluti quod debuisset & potuisset præcauere *damnum*, nec tamen fecerit, atque adeo per tertii culpam *damnum* contigerit.
- o)* Quid enim, si nimis oneravit currum? quid, si anslam inimicitie dederit, ut ab hoste in via publica violaretur? quid, si debitam curam in vehendo non obseruavit, vel in equis regendis?
- p)* Naturale est, ut, qui aliquid soluere debet pro facto ab altero præstando, id quoque exigere possit; alioquin, qui sua culpa id non præstiterit, tenetur ad *damnum* perpeffum restituendum. Si vero *casu fortuito* impeditus sit, aliud dicendum. Quod etiam hic applicandum, ut *damnum* passis executio deficiat, & inde actio plerumque inanis sit.
- q)* Ita recte ZIEGL. *de iur. maiest. lib. II. c. 13. §. 1. seqq.*

Nam